

Μιράντα Ξαφά: Το σταθεροποιητικό πρόγραμ- μα πρέπει να παραταθεί αν θέλουμε να συμμετάσχουμε στην ΟΝΕ

της Λίνας Τσαγκαράκη

Η κ. Μιράντα Ξαφά, οικονομική σύμβουλος του πρωθυπουργού από τον περασμένο Μάιο, είναι μια κομψή νέα γυναίκα που κερδίζει αμέσως τη συμπάθεια των συνομιλητών της απαντώντας άμεσα και ειλικρινά ακόμα και στις πιο δύσκολες ερωτήσεις. Ήρθε με διετή άδεια από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο (IMF), στο οποίο εργαζόταν και όπου πρόκειται να επιστρέψει όταν ολοκληρώσει το έργο που της ανατέθηκε. Η εμπειρία που της απέδωσε η δουλειά της στο IMF, η οποία επικεντρώνεται κυρίως σε σταθεροποιητι

κά προγράμματα, είναι πολύτιμη για μια χώρα όπως η Ελλάδα.

Συγκεκριμένα, η κ. Ξαφά εργάζεται στο IMF από το 1980, ως desk officer για τη Γαλλία στην αρχή και στη συνέχεια στη διεύθυνση ETR (Exchange and Trade Relations) που είναι ένα από τα βασικά τμήματα του Ταμείου για θέματα όπως π.χ. η κρίση των χρεών και ο ρόλος του IMF σ' αυτή, ο σχεδιασμός και η εκτέλεση οικονομικών προγραμμάτων τα οποία υποστηρίζει το Ταμείο με δικούς του πόρους (δάνεια) και μια σειρά θεμάτων που αφορούν στην καθημερινή δουλειά του

IMF. Επίσης, εκπροσωπεί το ETR σε διάφορες παραγγελίες οι οποίες διαπραγματεύονται δάνεια που παρέχει το Ταμείο. Εποιητικές σε ανάλογες διαπραγματεύσεις κυρίως με χώρες της Αστινομίας Αμερικής. Έκανε το doctorat στο University of Pennsylvania και σε ένα διάλειμμα της καριέρας της δίδαξε στο Princeton και μάλιστα έγραψε για τις προοπτικές ένταξης της Ελλάδας στην ΟΝΕ.

Μιλώντας στο συνέδριο για την ελληνική οικονομία, που οργάνωσε πρόσφατα το Business International και το Ελληνοαμερικανικό Επιμελητήριο, τόνισε πως «η διεθνής εμπειρία διδάσκει ότι η απότομη δημιουργική προσαρμογή έχει δύο προτερημάτα: Πρώτον, αυξάνει την αξιοποίησία του προγράμματος σταθεροποιητικής και δεύτερον αποφένυει την "κόπωση της προσαρμογής", η οποία μοιραία θα επελθεί όταν αυτή διαρκεί επί μακρόν. Αντίθετα, επιλέγοντας τη βαθμαία προσαρμογή οισκάρουμε να μιας παρασύρει η χιονοστιβάδα και θέτουμε τους εαυτούς μας εκτός ΟΝΕ».

Τη συναντήσαμε στο Μέγαρο Σταθάτου, όπου στεγάζεται το γραφείο της, και συζητήσαμε μαζί της για το ρόλο της, τα προβλήματα και τις προοπτικές της ελληνικής οικονομίας, το σταθεροποιητικό πρόγραμμα και την οικονομική στρατηγική της Κυβέρνησης μετά τη Σύνοδο Κορυφής του Μάιοτριτ, την οποία και παρακολούθησε από κοντά.

Σχετικά με το ρόλο της ως οικονομικού συμβούλου του πρωθυπουργού και τις προσδοκίες που είχε όταν ανέλαβε αυτή τη θέση η κ. Ξαφά λέει:

«Η κατ' εξοχήν δουλειά μου εδώ και ο ρόλος που μιας ανατέθηκε όταν ήρθα ήταν η παρακολούθηση της προέρειας του σταθεροποιητικού προγράμματος και της εκτέλεσής του. Αυτό εξακολούθει να ισχύει και σήμερα αλλά οι αρμοδιότητες μου διευρύνονται και εμπλέκομαι πλέον περισσότερο και στο θέμα της αποκατιστούσης. Το τί επρόκειτο να αντιμετωπίσω το γνωρίζα εξ' αρχής. Επομένως δεν υπήρξε έκπληξη για μένα ούτε το μέγεθος της προσαρμογής που πρέπει να γίνει ούτε η δυσλειτουργία της δημόσιας δοκιμήσης».

Σε ερώτησή μας για τις βασικές διαπιστώσεις που έκανε τότε για τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και το κατά πόσο αυτές εξακολούθουν να ισχύουν και σήμερα, η οικονομική σύμβουλος του πρωθυπουργού απαντά:

«Το πρόγραμμα της Κυβέρνησης έχει δύο

κυρίως σκέλη. Το ένα είναι η σταθεροποίηση που αφορά στα μακροοικονομικά μεγέθη και εκεί το πρόβλημα εντοπίζεται στα δημόσια ελλείμματα. Στον εξωτερικό τομέα έχει γίνει μεγάλη πρόοδος με τη μείωση του ελλείμματος, αλλά αυτή είναι μία κάπως εύθραυστη ισορροπία η οποία μπορεί να ανατραπεί ανά πάσα στιγμή αφού το ισοζύγιο πληρωμών βελτιώνεται κυρίως λόγω υψηλής. Εαν βγούμε από την ύφεση χωρίς να έχουν μειωθεί τα ελλείμματα τότε θα αντιστραφεί και η πρόοδος που έχουμε επιτύχει στον εξωτερικό τομέα. Αυτό είναι το ένα σκέλος της προσπάθειας από το οποίο όμως εξαρτώνται πάρα πολλά. Το άλλο είναι τα διαφθορακά προβλήματα για τα οποία με ρωτάτε και εκεί εντάσσονται πολλά πράγματα και έχει γίνει μεγαλύτερη πρόοδος κατά τη γνώμη μου, στον τομέα αυτόν απ' ότι στη μείωση των ελλείμματων.

Ο βασικός στόχος της Κυβέρνησης εκεί είναι να δημιουργήσει ένα θεσμικό πλαίσιο που να διασφαλίζει πρώτον την ομαλή λειτουργία των αγορών - και θα εξηγήσω τί εννοώ με αυτό - και δεύτερο την ταχύτερη προσαρμογή του ιδιωτικού τομέα στις αλλαγές των συνθηκών που επικρατούν στην αγορά. Ως προς το πρώτο, το κύριο μέσο της πολιτικής είναι η άρση των ελέγχων των τιμών των ενοικίων κλπ. και η απλευθέρωση των αγορών που τώρα λειτουργούν με κρατικές ρυθμίσεις οι οποίες εξασφαλίζουν μονοπωλιακά κέρδη σε ορισμένους. Ως παράδειγμα αναφέρω την αγορά πετρελαιοειδών όπου σε κάθε στάδιο, από τη διμίλιση του προϊόντος μέχρι τη διοχετεύση του στην αγορά, το κράτος ορίζει τί κέρδος θα έχει ο κάθε παραγωγός, μεσάζων ή πωλητής.

Οσον αφορά στις τιμές και τα γενικότερα προβλήματα με την αποκρατικοποίηση κλπ. πρέπει να υπενθυμίσουμε μία βασική οικονομική αλήθεια που τείνουμε να ξεχνούμε: Ο ρόλος των τιμών και των κερδών είναι να κατανέμουν τους οικονομικούς πόρους μέσα σε μία κοινωνία. Ο ρόλος του κράτους είναι η δημιουργία ενός περιβάλλοντος που εξασφαλίζει τη ροή των επενδύσεων προς τους τομείς που υποδεικνύουν οι τιμές και τα κέρδη και όχι να προσπαθεί να οβήσει τους δείκτες αυτούς είτε ελέγχοντας τα κέρδη είτε τις τιμές ή με αυτό που στην Αμερική λέγεται creative accounting, όπου υπάρχει μία επίφαση ευμάρειας σε ορισμένες επιχειρήσεις οι οποίες όμως είναι ουσιαστικά προβληματικές. Και όταν μιλώ για προβληματικές επιχειρήσεις δεν αναφέ-

ρομαι μόνο σε αυτές του ΟΑΕ αλλά και σε πολλές άλλες που εντάσσονται επίσης στο πρόγραμμα αποκρατικοποίησης.

Μέχρι τώρα υπήρχε μία τάση να συγκαλύπτουμε τα προβλήματα ή να μην υπάρχει πολιτικό θάρρος - αναφέρομα στις προηγούμενες κυβερνήσεις - να ξεκαθαρίσουν την κατάσταση, να κλείσουν, να ρευστοποιήσουν αυτές τις επιχειρήσεις που δεν πρόκειται ποτέ να λειτουργήσουν επικερδώς. Και τώρα που αυτή η Κυβέρνηση προσπαθεί να ρευστοποιήσει ή να πουλήσει ή να κλείσει επιχειρήσεις υπάρχουν πάρα πολλές αντιδράσεις από ειδικά συμφέροντα.

Αντιδράσεις, επίσης, υπάρχουν και στον τομέα της απελευθέρωσης των αγορών, δηλαδή της άρσης των ελέγχων των τιμών, των ενοικίων και εκεί θα θυμάστε τίς αντιδράσεις στο νομοσχέδιο για τα πετρελαιοειδή. Ωστόσο η Κυβέρνηση προχωρεί με όλες αυτές τις δυσκολίες και νομίζω ότι έχει κάνει σημαντικές προσδόσους.

Επιστρέφοντας στο σταθεροποιητικό, νομίζω ότι και εκεί υπάρχει κάποια πρόσδοσης, αλλά δεδομένων των τεράστιων ελλείμματων και ενόψει των εξελίξεων στην Κοινότητα και στο Μάστριχτ, κατά την άποψή μου δεν επαρκεί.

Ερωτηθείσα για το θέμα της χρηματοδότησης των ελλείμματων στο μέλλον η κ. Ξαφάλ λέει:

«Επειδή θέλετε το πρόβλημα της χρηματοδότησης, δεν πιστεύω ότι μπορούμε να μειώσουμε τα επιτόκια για να ανακάμψει η οικονομία αν δεν μειωθούν τα ελλείμματα. Διότι το μόνο που θα επιτύχουμε είναι η χρηματοδότηση των ελλείμματων να καταστεί δυσχερέστερη επειδή δεν θα υπάρχουν αγοραστές των κρατικών εντόκων γραμματίων και ομολόγων. Επίσης ρισκάρουμε να αντιστρέψουμε την πρόσδοση στο ισοζύγιο επειδή δεν αρκεί τα πραγματικά επιτόκια εδώ να είναι θετικά αλλά πρέπει να είναι και ανταγωνιστικά με αυτά του εξωτερικού. Οταν στη Γερμανία τα επιτόκια είναι της τάξεως του 9% με πληθωρισμό κάτω του 5%, δεν πιστεύω ότι μπορούμε να τα κατεβάξουμε εδώ μονίμως. Αυτά σχετικά με τα επιτόκια δανεισμού του κράτους. Από την άλλη πλευρά τα επιτόκια με τα οποία δανείζεται ο ιδιωτικός τομέας από τις τράπεζες είναι πολύ υψηλότερα και αυτό αποτελεί ανωμαλία. Ο δημόσιος τομέας εκτοπίζει τον ιδιωτικό από τις χρηματαγορές εξαιτίας των τεράστιων αναγκών χρηματοδότησης των ελλείμματων και οι αποταμεύσεις διοχετεύονται σ' αυτόν. Το κράτος προς

το παρόν δεν ανταγωνίζεται με ίσους όρους τον ιδιωτικό τομέα. Πάντως, η σύγκλιση των επιτοκίων δανεισμού του κράτους και των ιδιωτών θα επιτευχθεί σταδιακά από την κατάργηση των υποχρεωτικών δεσμεύσεων των τραπεζών σε κρατικά χρεώγραφα».

Οσον αφορά στις σοβαρές αποκλίσεις που παρατηρούνται σε ορισμένους τομείς του σταθεροποιητικού προγράμματος και τους λόγους που τις προκαλούν η κ. Ξαφάλ παρατηρεί:

«Υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις το 1991 οι οποίες εν μέρει εξηγούνται από εξωτερικά συμβάντα, π.χ. η ύφεση στην οικονομία που ήταν μεγαλύτερη απ' ότι προβλεπόταν όταν ετοιμάστηκε ο προϋπολογισμός, η κρίση στον Κόλπο δημιουργήσε και αυτή κάποια υστέρηση στα έσοδα, η άνοδος του δολαρίου αυξήσει το κόστος εξυπηρέτησης του χρέους. Ομως, υπήρξαν και ενδογενείς παράγοντες όπως η μεγάλη καθυστέρηση στις αποκρατικοποιήσεις για τις οποίες είχαν προβλεφθεί έσοδα που δεν πραγματοποιήθηκαν. Ενας άλλος λόγος είναι η καθυστέρηση στη μηχανοργάνωση, στην οποία πολλές επλίδες είχαμε βασίσει. Η μηχανοργάνωση, που άπως είπε ο υπουργός Οικονομικών θα ολοκληρωθεί την άνοιξη του 1992, θα επιτρέψει κυρίως την είσπραξη φόρων παρελθόντων ετών, τη διασταύρωση στοιχείων π.χ. στο ΦΠΑ, στην επιφάνεια των διαμερισμάτων κλπ. Επίσης, θα διευρύνει τη φορολογική βάση όσον αφορά στη φορολόγηση των αγοροτών και των ελευθέρων επαγγελμάτων όπου δεν έγινε μεγάλη πρόοδος το 1991. Επίσης, τώρα υπάρχουν νέα πρότυπα ελέγχου που βασίζονται τόσο σε αντικείμενα κριτήρια όσο και σε κριτήρια διαβιώσεως. Οι εδιμηνευτικές εγκύκλιοι έχουν ήδη κυκλοφορήσει και αναμένονται επιπλέον έσοδα στον προϋπολογισμό του 1992.

Και οι στόχοι, λοιπόν, του προγράμματος ήταν πολύ αισιόδοξοι, διότι και για την αποκρατικοποίηση και για τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης δεν ήταν δυνατό να υπάρξουν αποτελέσματα σε τόσο σύντομο χρονικό διάστημα και η πρόοδος δεν ήταν η αναμενόμενη».

Σε ερώτηση μας για την πιθανότητα αναθεώρησης του σταθεροποιητικού προγράμματος η οικονομική σύμβουλος του κ. Μήτσοτάκη διευχρινίζει:

«Αναθεώρηση έχει ήδη γίνει με τον προϋπολογισμό του 1992, οι στόχοι του οποίου είναι πολύ λιγότερο φιλόδοξοι και περισσότερο ρεαλιστικοί από αυτούς του στα-

θεροποιητικού προγράμματος, όπως είχε αρχικά σχεδιασθεί. Πιστεύω ότι οι στόχοι είναι εφικτοί υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Βασική προϋπόθεση είναι η αποκρατικοποίηση και αναφέρομαι τόσο στην πώληση εταιρειών όσο και στη μείωση των κρατικών φορέων με συγχώνευση ή κατάργηση ορισμένων από αυτούς και εκποίηση της ανεκμετάλλευτης ακίνητης περιουσίας τους.

Δεύτερη βασική προϋπόθεση είναι η μηχανογάνωση που θα βοηθήσει το υπουργείο Οικονομικών όχι μόνο στη διασταύρωση στοιχείων αλλά και στην είσπραξη φόρων παρελθόντων ετών. Άλλη προϋπόθεση είναι η άμεση αναμόρφωση του ασφαλιστικού συστήματος, διότι ο προϋπολογισμός αναγράφει ένα ποσό για επιχορηγήσεις στα ασφαλιστικά ταμεία που είναι πολύ κοντά στα νούμερα του 1991, στα οποία υπήρξε υπέρβαση. Εφέτος η υπέρβαση θα είναι πολύ μεγαλύτερη αν δεν αναμορφωθεί πλήρως το σύστημα.

Τον Ιανουάριο αναμένουμε το πόρισμα της τομερούς επιτροπής το οποίο πρέπει να συζητηθεί πριν γίνει νόμος. Ωστόσο ο νόμος αυτός δεν λύνει το βραχυπρόθεσμό πρόβλημα το οποίο απαιτεί να ληφθούν άμεσα πρόσθετα μέτρα. Αυτά μπορεί να είναι θεωρητικά τριών ειδών: Αυξημένες εισφορές των εργοδοτών ή των εργαζομένων ή και μικρότερες συντάξεις. Κάτι που μπορεί να επιτευχθεί ίσως όχι απαραίτητως κόβοντας τις συντάξεις αλλά με τη βεβαιότητα ότι εφαρμόζεται ο νόμος 1902 του κ. Σουφλιά, που θέτει ανώτατο δριο στις συντάξεις από όλες τις πηγές. Άλλα αυτή τη στιγμή αυτό είναι δύσκολο να το βεβαιώσουμε και ζητούμε τη συνδρομή της Κοινότητας στη μηχανογάνωση των ασφαλιστικών οργανισμών και κυρίως του ΙΚΑ που θα επιτρέψει και εκεί τη διασταύρωση στοιχείων και την εφαρμογή του plafond. Διαφορετικά όταν εξαντλήθουν τα κονδύλια που αναγράφονται στον προϋπολογισμό για επιχορηγήσεις, τα Ταμεία θα πάνε στις τράπεζες να δανεισθούν με την εγγύηση του Δημοσίου και η επίπτωση θα είναι ακριβώς όπως αν είχαμε από την αρχή προϋπολογίσει αυξημένα κονδύλια.

Μια ακόμα προϋπόθεση είναι η αυστηρή τήρηση του ένα προς δύο στις προσλήψεις. Στο στενό δημόσιο τομέα θέση της Κυβέρνησης είναι ότι δεν μπορεί να τηρηθεί αυτή η αναλογία, επειδή υπάρχουν μεγάλες ανάγκες στην παρεία κυρίως αλλά και στην αστυνομία και την αγροφυλακή. Στον ευρύτερο δημόσιο τομέα όμως, έχου-

με αναλάβει απέναντι στην ΕΟΚ την υποχρέωση της τήρησης του ένα προς δύο».

Σχετικά με τη δυνατότητα παρατάσης του σταθεροποιητικού προγράμματος η κ. Ξαφά τονίζει:

«Προσωπική μου άποψη είναι πως αν θεσσούμε ως στόχο την πλήρη ένταξη μας ως ιστότιμο μέλος στην ΟΝΕ το 1997 ή το αργότερο το 1999 τότε το σταθεροποιητικό πρόγραμμα ή τουλάχιστον ορισμένες πλευρές του πρέπει να συνεχισθούν μέχρι τότε. Δεν εννοώ με αυτό συνεχή λιτότητα διότι πρέπει να δώσουμε στην οικονομία την ευκαιρία να ανακάμψει. Η ανάκαμψη όμως αυτή δεν μπορεί ποτέ να προέλθει από την αύξηση των κρατικών δαπανών ή των μισθών αν αυτές δεν συνοδεύονται από αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής. Και θέλω να παρατηρήσω ότι μόνο η μεγέθυνση του πλούτου και της παραγωγής θα μας επιτρέψει να πληρωνύμαστε περισσότερα χωρίς να παρουσιασθεί αυξήση του πληθωρισμού ή επιδεινωση του ισοζυγίου πληρωμών.

Ενα άλλο στοιχείο του προγράμματος που πιστεύω ότι πρέπει να συνεχισθεί για πολλά χρόνια είναι η αποκρατικοποίηση. Οχι μόνο η πώληση των εταιρειών του ΟΑΕ, αυτή είναι ήδη σε καλό δρόμο, αλλά και των εταιρειών που έχουν στην κατοχή τους οι τράπεζες και η κατάργηση ορισμένων κρατικών φορέων καθώς και η συγκράτηση των κρατικών δαπανών».

Διευκρινίζοντας τη θέση που υποστήριξε στη συζήτηση για την ελληνική οικονομία, και που συνέπεσε με αντίστοιχη δήλωση του πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη, ότι δεν υπάρχουν ανελαστικές δαπάνες, η κ. Ξαφά εξηγεί:

«Έννοω ότι οι δαπάνες είναι ανελαστικές μόνο όταν η πολιτική είναι δεδομένη. Δηλαδή αν κάθε χρόνο καταρτίζουμε προϋπολογισμό ξητώντας από τα υπουργεία να μας δώσουν τις δικές τους προβλέψεις το αποτέλεσμα είναι να μας δίνουν το περισσινό κονδύλι προσαυξημένο κατά 20% ανάλογα με το θυμήσιο πληθωρισμού. Πιστεύω ότι ο προϋπολογισμός πρέπει να γίνεται επί μηδενικής βάσεως. Να εξετάζουμε καθεμία δαπάνη και να αναρωτισμαστε αν είναι πραγματικά απαραίτητη. Εκεί τίθεται θέμα management και νομίζω ότι αυτό είναι ένα γενικότερο πρόβλημα στη χώρα. Δεν υπάρχει management τουλάχιστον στη δημόσια διοίκηση, τις κρατικές επιχειρήσεις και τα νοσοκομεία. Και πιστεύω ότι το πρόβλημα του δημόσιου τομέα δεν είναι μόνο η έλλειψη οικονομικών πόρων αλλά η κακή χρήση τους.

Ας πάρουμε για παραδειγμα τα νοσοκομεία όπου δεν υπάρχει συγκεκριμένο πρόγραμμα ούτε κυρώσεις ή ανταμοιβές για την επίτευξη ή όχι κάποιων συγκεκριμένων στόχων. Αντίθετα δαπανούν ότι διαθέτουν και το υπόλοιπο πηγαίνει στον κ. Παλαιοκρασσά ο οποίος καλείται να το καλύψει. Και δεν υπάρχουν κυρώσεις ή ανταμοιβές για το management. Το ίδιο ισχύει και για τις αστικές συγκοινωνίες.

Γι' αυτό πιστεύω ότι ακόμα και στους οργανισμούς για τους οποίους δεν υπάρχει, τουλάχιστον σήμερα, πρόθεση να περάσουν στον ιδιωτικό τομέα πρέπει να τεθούν ορισμένα κριτήρια και να μην υπάρχουν ανοικτές επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις. Άλλα παραδείγματα είναι διάφοροι κρατικοί φορείς, π.χ. οργανισμοί προνοίας κύριο μέλημα των οποίων είναι η πρόνοια για τους εργαζόμενους σ' αυτούς και όχι για τους ανθρώπους τους οποίους υποτίθεται ότι προστατεύουν. Εδώ υπάρχει βέβαια και το πρόβλημα των ανθρώπων που εργάζονται σ' αυτούς και που δεν θέλουν να κάσουν τις θέσεις τους. Το ίδιο πρόβλημα υπάρχει με ανθρώπους που έχει διορίσει ή ίδια η Κυβέρνηση στα διοικητικά συμβούλια διαφόρων εταιρειών που πρόκειται να ιδιωτικοποιηθούν.

Μια απορία μου από τότε που ήρθα στην Ελλάδα είναι γιατί εργάζονται οι άνθρωποι στο δημόσιο αφού δεν υπάρχει διαχωρισμός αμοιβών και όλοι παίρνουν τις ίδιες αυξήσεις είτε όχι. Πιστεύω ότι ακόμα και στο πλαίσιο της εισοδηματικής πολιτικής που είναι πολύ αυστηρή θα μπορούσαν να υπάρξουν διαφοροποιήσεις στα επίπεδα αμοιβών. Βέβαια το πρόβλημα στην εφαρμογή αυτού του συστήματος είναι ότι βρισκόμαστε σε μια χώρα ιδιαίτερα πολιτικοποιημένη και κομματικοποιημένη. Επομένως, όποιος προσπαθήσει να κάνει αξιολόγηση θα κατηγορηθεί αδιακρίτως για εξυπηρέτηση κομματικών συμφερόντων».

Επανερχόμενη στο θέμα της μείωσης των δαπανών η οικονομική σύμβουλος του πρωθυπουργού λέει:

«Σίγουρα υπάρχουν πολλές περιπτώσεις στο δημόσιο τομέα για τις οποίες θα μπορούσε να γίνει ανάθεση επιμέρους έργων σε ιδιώτες. Π.χ. δεν αντιλαμβάνομε γιατί πρέπει τα δημόσια κτίρια να καθαρίζονται από μόνιμους δημόσιους υπάλληλους, αυτό είναι κάτι που θα μπορούσε να ανατεθεί στον ιδιωτικό τομέα επιτυγχάνοντας ταυτόχρονα μείωση του προσωπικού στο δημόσιο και απορρόφηση του δυναμικού

αυτού από τις ιδιωτικές εταιρείες που θα δημιουργηθούν αμέσως εφόσον υπάρξει ξήτηση».

Εκτιμώντας τις συμφωνίες και τις αποφάσεις της Συνόδου Κορυφής του Μάαστριχτ και τις επιδράσεις που έχουν αυτές στην ελληνική οικονομία, η κ. Ξαφά παραπτερεί:

«Νομίζω ότι ήταν μια μεγάλη νίκη για την Ευρώπη κυρίως αλλά και για την Ελλάδα. Το σημαντικότερο είναι ότι οι αποφάσεις δεν ανάγονται πάλι σε μελλοντικές διασκέψεις, τέθηκε ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα το οποίο αποτελεί πια και νομική δέσμευση των χωρών μελών εφόσον υπέγραψαν τη συνθήκη να το ακολουθήσουν. Αυτό είναι καλό για δύο λόγους: Ο ένας είναι φυσικά ότι δεν νοείται η ύπαρξη ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς στο τέλος του 1992, χωρίς το στόχο της νομιματικής ένωσης. Η ενιαία αγορά απαιτεί ενιαίο νόμισμα το οποίο θα διευκολύνει πάρα πολύ τις συναλλαγές και θα μειώσει την αβεβαιότητα που προέρχεται από τον συναλλαγματικό κίνδυνο.

Για την Ελλάδα είναι σημαντικό γιατί "it's now or never". Προλαβαίνουμε τις προθεσμίες υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Πρέπει να ενταθούν οι προσπάθειές μας σε όλους τους τομείς και κυρίως σε αυτόν των ελλειμμάτων. Και αν θέλουμε να ακολουθήσουμε την πορεία αυτή και να μην αυτοπειθωριοποιηθούμε πρέπει εμείς οι ίδιοι να καταβάλλουμε προσπάθειες. Η μάχη από εδώ και και πέρα δεν γίνεται ούτε στο Μάαστριχτ ούτε στις Βρυξέλλες, γίνεται εδώ. Μια άλλη μεγάλη νίκη όλων των χωρών που επέμειναν, πρωτοστατουσών της Γαλλίας, της Ισπανίας, της Πορτογαλίας και της Ελλάδας, ήταν η δημιουργία του Ταμείου Συνοχής. Επίσης, νίκη υπήρξε το γεγονός ότι οι εισφορές των χωρών μελών στον προϋπολογισμό της Κοινότητας θα γίνονται πλέον αναλογικά, δηλαδή οι πλούσιες χώρες θα συνεισφέρουν περισσότερο σε αυτόν.

Εξίσου σημαντικό για μας είναι ότι η ΕΟΚ θα χρηματοδοτεί πλέον, μέσω του Ταμείου Συνοχής αλλά και των ήδη υπαρχόντων διαρθρωτικών ταμείων, τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων μέχρι και ποσοστού 100% σε ορισμένες περιπτώσεις. Αυτό μας λύνει τα χέρια για την πραγματοποίηση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων διότι έχουμε μεγάλη έλλειψη πόρων στον προϋπολογισμό των δημοσίων επενδύσεων. Βάσικός στόχος της Κυβέρνησης είναι η δημιουργία της υποδομής που θα επιτρέψει στον ιδιωτικό το-

μέα να λειτουργήσει σωστά, η κινητή τηλεφωνία, το αεροδρόμιο των Σπάτων, το μετρό της Αθήνας, που ήδη η Κοινότητα έχει δεχθεί να χρηματοδοτήσει κατά 100%, και άλλα έργα. Βέβαια επειδή πολλά γίνονται με το θεσμό της αυτοχορηματοδότησης, δηλαδή με την ανάθεση στον ιδιωτικό τομέα της εκτέλεσης και εκμετάλλευσης του έργου για ένα χρονικό διάστημα. Και ίσως θα πρέπει να σκοπεύουμε, περισσότερο απ' ότι μέχρι τώρα, προς αυτή την κατεύθυνση. Δηλαδή και τους δρόμους δεν είναι απαραίτητο να τους κατασκευάζει το κράτος. Το Μεξικό έχει εφαρμόσει αυτή τη μέθοδο με επιτυχία. Φυσικά αυτό είναι κάτι που δεν μπορεί να γενικευθεί, αναφέρομαι μόνο στους δρόμους με μεγάλη κυκλοφορία όπως οι εθνικές οδοί. Και αυτό θα ήταν ένας άλλος τρόπος να μειώσουμε τις δαπάνες διότι αν κάποια έργα γίνονται από ιδιώτες αυτοί αναλαμβάνουν και τη συντήρηση».

Επανερχόμενη στις επιδράσεις των αποφάσεων του Μάαστριχτ για τη χώρα μας, η κ. Ξαφά τονίζει:

«Ένας τρόπος για να ακολουθήσουμε την πορεία, επειδή ήδη έχουμε ανειλημμένη υποχρέωση να μπούμε στο Ευρωπαϊκό Νομιματικό Σύστημα μέχρι το τέλος του 1993 με την έναρξη της δεύτερης φάσης της ΟΝΕ, είναι να ενταχθούμε αφού όμως ο πληθωρισμός μειωθεί σε μικρότερο από διψήφιο νούμερο για να μην αναγκασθούμε να υποτιμήσουμε το νόμισμα. Επομένως, βασική προϋπόθεση είναι να έχουν μειωθεί σημαντικά τα ελλείμματα τα οποία αποτελούν και πηγή πληθωρισμού». Σε παρατηρησή μας πως ο χρόνος που απομένει για τη μείωση των ελλειμμάτων και τελικά του πληθωρισμού είναι ελάχιστος, η σύμβουλος του πρωθυπουργού απαντά:

«Έχουμε δύο χρόνια στη διάθεσή μας για να το επιτύχουμε αν εντείνουμε βέβαια τις προσπάθειές μας».

Σχετικά με άλλη παραπτήρησή μας ότι μία από τις προϋποθέσεις που η ίδια θεωρεί απαραίτητες είναι η κατάρτιση του προϋπολογισμού από μηδενική βάση, πράγμα που δεν συνέβει με αυτόν του 1992, η κ. Ξαφά παραπτερεί:

«Προσπάθειες γίνονται, αλλά με έναν υπερτοφικό δημόσιο τομέα που δυσλειτουργεί είναι πολύ δύσκολο να κάνεις τέτοια άλματα μέσα σε ένα χρόνο. Αυτό και μόνο αποτελεί διαρθρωτικό πρόσβλημα που καθυστερεί την εφαρμογή του σταθεροποιητικού προγράμματος». Εξηγώντας τη θέση της περί απότομης

προσαρμογής που αναφέρουμε στην αρχή του κειμένου η κ. Ξαφά λέει:

«Οσο πιο γρήγορα γίνεται η δημιουργική προσαρμογή, τόσο λιγότερο οδυνηρή είναι. Διότι το χρέος και τα ελλείμματα δημιουργούν μια χιονοστιβάδα: Τα ελλείμματα δημιουργούν χρέο και τα χρέη δημιουργούν δαπάνες για την εξυπηρέτησή τους οι οποίες δυσχεραίνουν την προσαρμογή. Ισως κάποια στιγμή πρέπει να πάρουμε περισσότερο θαρραλέα μέτρα από αυτά που έχουν ληφθεί μέχρι στιγμής. Βέβαια, υπάρχουν πολλά πράγματα που προχωρούν με ταχύτερους ρυθμούς από το 1991. Η αποκρατικοποίηση, η διεύρυνση της φορολογικής βάσης, η μηχανογάνωση κλπ. Όλα αυτά όμως είναι μέτρα που δεν αποδίδουν από τη μια μέρα στην άλλη. Και ίσως χρειάζεται να πάρουμε ηωϊκότερες αποφάσεις που θα έχουν άμεσα αποτελέσματα».

Σε ερώτησή μας για τον τρόπο λειτουργίας του Ταμείου Συνοχής, το ύψος των πόρων που θα διατίθενται από αυτό καθώς και το πώς θα εξυπηρετηθεί μέσω αυτών η Ελλάδα, η οικονομική σύμβουλος του κ. Μητσοτάκη παραπτερεί:

«Το ύψος των πόρων που θα διαθέτει δεν έχει ακόμα καθοριστεί. Θα χρηματοδοτεί κυρίως έργα για το περιβάλλον, που χρειάζομαστε στη χώρα μας άμεσα αφού είναι τουριστική. Επίσης, έργα υποδομής κυρίως στον τομέα των μεταφορών, αλλά όχι π.χ. όπως αυτό της τηλεφωνίας, που στις υπόλοιπες χώρες της ΕΟΚ είναι ιδιωτικά. Στις επόμενες εβδομάδες θα αρχίσουν να γίνονται συσκέψεις για το πώς ακριβώς θα οργανωθεί το Ταμείο Συνοχής, στο Μάαστριχτ απλώς συμφωνήθηκε ότι θα λειτουργήσει για να καλύψει την ανάγκη σύγκλισης των οικονομικών επιδόσεων των 12. Πάντως το Ταμείο αυτό είναι ξεχωριστό από το πακέτο Ντελόρ για το οποίο ετοιμάζει η Κοινότητα συγκεκριμένες προτάσεις τις οποίες θα εκθέσει στις χώρες μέλη εντός του Ιανουαρίου».

Τέλος, η κ. Ξαφά, απαντώντας σε ερώτησή μας για την πιθανότητα αναπροσαρμογής του οικονομικού προγράμματος της Κυβέρνησης μετά το Μάαστριχτ, λέει:

«Δεν αποκλείει να υπάρξει. Το Μάαστριχτ είναι πολύ πρόσφατο. Επομένως, δεν νομίζω ότι η Κυβέρνηση έχει πλήρως εκτιμήσει τις επιπτώσεις του. Νομίζω ότι αυτό που χρειάζεται είναι να κάνουμε ένα πολυνετές σχέδιο αποφασίζοντας για το αποτέλεσμα στο οποίο θέλουμε να καταλήξουμε και με ποιούς τρόπους θα το επιτύχουμε». ■